

DOI 10.36074/logos-15.11.2024.019

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА НА ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Альберт Вольтобрісов¹**Науковий керівник: Владислав Саксонов²**

---

1. Здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, УКРАЇНА

2. кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, УКРАЇНА

В умовах глобалізації та інтеграційних процесів, що характеризують сучасну економіку, взаємодія між міжнародним економічним правом та національним господарським законодавством набуває особливої актуальності для України. Міжнародне економічне право являє собою галузь міжнародного права, що регулює економічні відносини між державами та іншими суб'єктами міжнародного права, включаючи питання торгівлі, інвестицій, інтелектуальної власності та фінансових ринків [1]. Основні принципи міжнародного економічного права включають принцип рівноправності держав, недискримінації, прозорості та передбачуваності правових норм, що сприяють стабільності та розвитку міжнародної економічної співпраці [2]. Господарське законодавство України регулює економічні відносини в рамках національної економіки, визначаючи правовий статус суб'єктів господарювання, порядок укладення та виконання договорів, захист прав підприємців та споживачів. Взаємодія міжнародного економічного права з господарським законодавством України здійснюється через механізми імплементації міжнародних договорів, що передбачає адаптацію національних нормативних актів до міжнародних стандартів, а також через пріоритет міжнародного права над національним у випадках конфлікту [3].

Важливим аспектом теоретичних основ є аналіз джерел міжнародного економічного права, таких як міжнародні договори, міжнародні звичаї, загальні принципи права, а також рішення міжнародних організацій та судових інстанцій. У контексті господарського законодавства України

SEZIONE 7.

DIRITTO E DIRITTO INTERNAZIONALE

ключовими нормативними актами є Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Закон України "Про захист економічної конкуренції" та інші спеціалізовані закони, які регулюють різні аспекти економічної діяльності. Теоретичний аналіз взаємодії цих двох систем права дозволяє визначити основні механізми та тенденції впливу міжнародного економічного права на розвиток національного господарського законодавства, а також виявити проблемні зони, що потребують подальшого дослідження та реформування.

Також щодо домовленостей, ТРІПС (TRIPS — англ. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) є міжнародною домовленістю, яка під егідою Світової організації торгівлі визначає мінімальні вимоги для визнання і захисту ключових об'єктів інтелектуальної власності. Цей документ був ухвалений у 1994 році в рамках Уругвайського раунду переговорів з Генеральної угоди про тарифи та торгівлю (ГАТТ) [5].

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРІПС), укладена в рамках Світової організації торгівлі, суттєво вплинула на українське законодавство після вступу України до СОТ у 2008 році. З метою гармонізації з міжнародними стандартами, Україна провела реформу законодавства у сфері інтелектуальної власності. Було прийнято нові редакції законів, зокрема "Про авторське право і суміжні права", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" та "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг". Це дозволило посилити захист авторських прав, патентів та торговельних марок.

ТРІПС зобов'язала Україну розширити патентний захист на всі галузі технологій, включаючи біотехнології та фармацевтику, що призвело до скасування обмежень на патентування методів лікування і діагностики. Також були внесені зміни до законодавства щодо авторських прав у цифрову епоху, включаючи захист комп'ютерних програм та баз даних, а також боротьбу з піратством в Інтернеті. Митне законодавство було вдосконалено для посилення контролю над контрафактною продукцією, зокрема створено реєстр об'єктів інтелектуальної власності для митних органів.

Було запроваджено кримінальну та адміністративну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, зокрема підвищено штрафи та передбачено конфіскацію контрафактної продукції. Особливі дискусії викликало питання охорони фармацевтичних патентів, адже це вплинуло на доступність генериків в Україні. В результаті було запроваджено механізми, які зрівноважують інтереси правовласників і суспільства.

Проте, попри позитивні зміни в законодавстві, Україна стикається з викликами у правозастосуванні через недостатню поінформованість суддів, високий рівень піратства та контрафакції, а також необхідність реформування судової системи, зокрема створення спеціалізованих судів з питань

інтелектуальної власності. Україна продовжує співпрацювати з міжнародними організаціями, такими як ВОІВ і ЄС, з метою вдосконалення свого законодавства та підвищення його ефективності.

В цілому, гармонізація українського законодавства з вимогами ТРІПС сприяла покращенню інвестиційного клімату, стимулювала інновації та сприяла зміцненню торговельних відносин з країнами-членами СОТ. Проте для подальшого розвитку необхідно підвищувати ефективність правозастосування та продовжувати реформу судової системи [4].

В умовах глобалізації та інтеграції України до світової економічної системи взаємодія між міжнародним економічним правом та національним господарським законодавством стає дедалі актуальнішою. Міжнародні стандарти, зокрема положення угод, таких як ТРІПС, вимагають реформування національного законодавства для забезпечення ефективного правового середовища, сприятливого для міжнародної торгівлі, інвестицій та інновацій. Україна провела значні зміни в своїй правовій системі, зокрема у сфері інтелектуальної власності, що сприяло посиленню захисту прав авторів, винахідників та бізнесу.

Втім, на шляху до повної гармонізації залишається низка викликів, зокрема недостатня ефективність правозастосування, низький рівень обізнаності суддів у питаннях інтелектуальної власності, високий рівень піратства та контрафакції. Для подальшого прогресу необхідне продовження реформ, зокрема у судовій системі, а також зміцнення співпраці з міжнародними організаціями.

Таким чином, інтеграція міжнародних стандартів в національне господарське законодавство є важливим етапом на шляху до забезпечення стабільного економічного розвитку України та її успішної інтеграції у світові ринки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Кравченко В. В. Міжнародне економічне право: Підручник. – Київ: Юрінком Інтер, 2020. – 350 с.
- [2] Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-В. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Електронне посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 11.10.2024).
- [3] Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV : станом на 15 берез. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 18.10.2024).
- [4] Дахно І. І. Міжнародне економічне право. — 3-тє вид., перероб. і доповн. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 304 с.
- [5] Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності : Угода Світ. орг. торгівлі від 15.04.1994 : станом на 6 груд. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 23.10.2024).